

ZUSAMMENARBEIT DER BLAULICHTER

SPOLUPRÁCE INTEGROVANÉHO ZÁCHANNÉHO SYSTÉMU A PŘIDRUŽENÝCH ORGANIZACÍ

Die gemeinsame Grenzregion
Böhmen-Bayern:
Überwinden der rechtlichen
Hindernisse in den Bereichen
Verwaltung, Wirtschaft, Soziales
und Gesundheit

Společný příhraniční region
Česko-Bavorsko:
Překonání právních překážek v oblasti
správy, ekonomiky, sociálních věcí
a zdravotnictví

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Die gemeinsame Grenzregion Böhmen-Bayern – Überwinden der rechtlichen Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit

Interreg-Projektnummer 68

Laufzeit: 01.09.2017 – 29.02.2020

Gefördert durch den Europäischen Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) im Rahmen des Programms „Europäische Territoriale Zusammenarbeit 2014 – 2020“ („INTERREG Tschechische Republik – Bayern 2014 – 2020“).

Leadpartner: **Westböhmsche Universität Pilsen**

Projektpartner: **Universität Passau**

Assoziierter Partner: **Union der Städte und Gemeinden der Tschechischen Republik**
(„Svaz měst a obcí České republiky“)

Urheber der Texte für die einzelnen Rechtslagen sind die jeweiligen Universitäten.

Die Übersetzung in die andere Muttersprache erfolgte jeweils von dem Partner.

Společný příhraniční region Česko-Bavorsko: Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

Číslo projektu: 68

Termín realizace: 01. 09. 2017 – 29. 02. 2020

Financováno z Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko,
Cíl EÚS 2014–2020

Hlavní partner: **Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická**

Projektový partner: **Univerzita v Pasově, Institut für Rechtsdidaktik**

Asociovaný partner: **Svaz měst a obcí České republiky**

Příslušné univerzity jsou autory textů pro jednotlivé právní situace.

Překlad do jiného mateřského jazyka provedl projektový partner.

Impressum:

Verantwortlicher gem. Art. 7 I BayPrG:

Interreg-Projekt / Číslo projektu 68:**Die gemeinsame Grenzregion Böhmen-Bayern:**

Überwinden der rechtlichen Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit

Společný příhraniční region Česko-Bavorsko:

Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Sady Pětatřicátníků 14

306 14 Plzeň

Verantwortliche:

Monika Forejťová

Druck durchgeführt von:

Ostler Druck und Lettershop GmbH

Spitalhofstraße 73

D-94032 Passau

Publikace vydána:

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Sady Pětatřicátníků 14

306 14 Plzeň

Projektlogo:

Konzept & Design: Martin Schmid, media-9.de

INTERREG V-Projekt zur Überwindung rechtlicher Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit als Plattform für die künftige Zusammenarbeit

Am 01.09.2017 begann das gemeinsame Projekt der Universitäten Pilsen (Lehrstuhl für Verfassungs- und Europarecht, Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.) und Passau (Lehrprofessur für Öffentliches Recht, Prof. Dr. Urs Kramer) im Rahmen des europäischen Programmes für die grenzüberschreitende Zusammenarbeit Tschechische Republik – Freistaat Bayern „Ziel ETZ 2014–2020“. Seither ist das Hauptziel beider Teams, die aus mehreren Wissenschaftler/innen mit unterschiedlichen Schwerpunkten im Öffentlichen Recht bestehen, systematische und rechtlich tragfähige Lösungen für die schrittweise Überwindung der bestehenden Hindernisse im Kontext der Ländergrenzen zu suchen. Diese Probleme treten dabei sowohl im Feld der Legislative, also schon beim derzeit geltenden Recht selbst, als auch bei dessen Anwendung durch die Verwaltung und die Gerichte auf. Hier Auswege zu finden und eine freundschaftliche grenzüberschreitende Zusammenarbeit in der Grenzregion von Tschechien und Bayern zu ermöglichen, war die Aufgabe und Herausforderung in den letzten zweieinhalb Jahren.

Ein weiteres Ziel des Projektes ist damit eng verbunden, nämlich die Hoffnung, auf diese Weise die Attraktivität des Lebens der Menschen in der tschechisch-bayerischen Region zu fördern und das Interesse von Investor/innen an der gemeinsamen Region durch die schrittweise Beseitigung der derzeit eine prosperierende Entwicklung häufig noch hemmenden rechtlichen Hindernisse und Verwaltungshindernisse zu fördern.

Im Rahmen der Projektarbeit wurden nach einer umfangreichen Recherche zu den bestehenden Problemen, in die auch viele Grenzlandakteure/innen eingebunden waren, schließlich drei thematische Arbeitsteams eingerichtet, die sich mit den vor allem öffentlich-rechtlichen und Verwaltungsfragen befassen, um die grenzüberschreitende Zusammenarbeit in der Region Tschechien-Bayern schrittweise zu verbessern. Konkret wurden dafür die Bereiche Verwaltung, Wirtschaft sowie Soziales und Gesundheitswesen ausgewählt, bei denen die Unterstützung verschiedener Partner/innen aus der Praxis die Umsetzung und Erfüllung der Projektziele sicherstellen sollte.

Eines der nach außen sichtbaren Ergebnisse der Aktivitäten der gemischten tschechisch-deutschen Teams ist die Herausgabe von „Handbüchern“ mit Informationen zur Erleichterung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit in den einzelnen untersuchten Bereichen und zur Vorstellung bewährter Verfahren (so genannter „Best-Practice-Beispiele“). Eines dieser „Handbücher“ halten Sie gerade in Händen.

In ihm geht es im Einzelnen sowohl um die (Zusammen-) Arbeit von polizeilichen und nichtpolizeilichen Einsatzleitstellen. Dargestellt wird die Kooperation im nationalen, aber auch im grenzüberschreitenden Kontext. Dieses „Handbuch“ gibt Ihnen einen Überblick über die momentane Rechtslage im Grenzgebiet. Außerdem soll es dazu inspirieren, die bereits bestehende Zusammenarbeit weiterzuentwickeln. Dafür wurde ein Vorschlag zur Einführung einer Gemeinsamen Grenzüberschreitenden Leitstelle aller drei „Blaulichtorganisationen“ (Polizei, Rettungsdienst und Feuerwehr) entworfen. Zwar gilt es hier, rechtliche und tatsächliche Hindernisse zu bewältigen. Allerdings beginnt die Lösung eines Problems häufig damit, die anfängliche Skepsis zu überwinden. Wir stellen Ihnen diese Handbücher in der Hoffnung und Überzeugung vor, dass sie ein nützliches Werkzeug für Sie sein mögen, bei der schrittweisen Überwindung der sprachlichen, administrativen, rechtlichen und Verwaltungshindernisse mitzuhelfen. Sollte sich dieses Ziel auch auf diesem Weg realisieren lassen, wären wir sehr froh.

Monika Forejtová / Urs Kramer

INTERREG V-Projekt Společný příhraniční region Česko-Bavorsko: Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

1. září 2017 započal společný projekt mezi univerzitami v Plzni (vedoucí katedry ústavního a evropského práva, Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.) a v Pasově (Profesor veřejného práva, prof. Dr. Urs Kramer) v rámci evropského programu pro přeshraniční spolupráci Česká republika - Svobodný stát Bavorsko „Cíl EÚS 2014-2020“. Od té doby je hlavním cílem obou týmů, které se skládají z několika vědců s různými důrazy na veřejné právo, hledat systematická a právně realizovatelná řešení pro postupné překonávání stávajících překážek v kontextu státních hranic. Tyto problémy vystávají jak v oblasti zákonodárného sboru, tj. v samotném současném právu, tak při jeho uplatňování správními orgány a soudy. Hledání cest a umožnění přátelské přeshraniční spolupráce v příhraničním regionu České republiky a Bavorska bylo v posledních dvou a půl letech úkolem a výzvou.

Další cíl projektu je s tím velmi úzce spojen, a to je naděje na podporu a zvýšení atraktivity života lidí v česko-bavorském regionu a zájem investorů o společný region díky postupnému odstranění právních překážek, které ještě nyní znamenají jisté potíže v prosperujícím rozvoji společného regionu.

V rámci projektové práce byly po rozsáhlých rešerších existujících problémů, kterých se účastnilo mnoho příhraničních aktérů, vytvořeny tři tematické pracovní skupiny, které se zabývají především veřejným právem a správními otázkami, aby se přeshraniční spolupráce v regionu Česko-Bavorsko postupně mohla i nadále zlepšovat. Konkrétně byly vybrány oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví, pro které by měla podpora od různých partnerů z praxe zajistit realizaci a naplnění cílů projektu.

Jedním z jasně viditelných výsledků činnosti smíšených česko-německých týmů je zveřejnění „příruček“ s informacemi, které usnadní přeshraniční spolupráci v jednotlivých zkoumaných oblastech a představí osvědčené postupy (tzv. „Příklady osvědčených postupů“).

V současné době držíte jednu z těchto „příruček“. Podrobně se zabývá jak spoluprací policejních, tak i nepolicejních operačních středisek. Spolupráce je prezentována v národním, ale i přeshraničním kontextu. Tato „příručka“ poskytuje přehled o současné právní situaci v pohraniční oblasti. Kromě toho by měla inspirovat k dalšímu rozvoji stávající spolupráce. Za tímto účelem byl vypracován návrh na zavedení společného přeshraničního operačního střediska pro všechny tři organizace IZS (policie, zdravotnická záchranná služba a hasiči). Zde je důležité překonat právní a faktické překážky. Řešení problému však často začíná překonáním počáteční skepse.

Tyto příručky vám předkládáme v naději a víře, že pro vás mohou být užitečným nástrojem, který vám pomůže postupně překonávat jazykové, administrativní, právní a další překážky. Pokud lze tohoto cíle dosáhnout také tímto způsobem, byli bychom velmi šťastní.

Monika Forejtová / Urs Kramer

WAS VERSTEHT MAN UNTER BLAULICHTORGANISATIONEN?

Sowohl in Bayern als auch der Tschechischen Republik bestehen die so genannten „Blaulichtorganisationen“ hauptsächlich aus Polizei, Feuerwehr und Rettungsdienst. Jede dieser Einheiten hat ihre eigene Organisation, ihren eigenständigen Wirkungsbereich und ist nach ihren eigenen innerstaatlichen Gesetzen geregelt. Obwohl die Blaulichtorganisationen auf beiden Seiten der Grenze unterschiedliche Rechtsgrundlagen und Strukturen haben, erfüllen sie in beiden Staaten grundsätzlich die gleichen Aufgaben.

Ihr Tätigkeitsumfang und ihre Funktionsweise haben sich im Laufe der Zeit erheblich verändert. Die Anforderungen an die einzelnen Blaulichtorganisationen wurden umfangreicher. Das stand in direktem Zusammenhang mit der wachsenden Wahrnehmung der Allgemeinheit, dass eine schnell verfügbare und hochprofessionelle Hilfe bei Gefährdungen der Sicherheit (Polizei), der Gesundheit (Rettungsdienste) oder bei außergewöhnlichen Ereignissen wie Bränden oder sonstigen Unglücksfällen (Feuerwehr) zu den Grunddienstleistungen der öffentlichen Hand gehört. Dieser Vorstellung wurde durch die Verbesserung der personellen und materiellen Versorgung der Blaulichtorganisationen entsprochen. Beispiele hierfür sind die Erhöhung ihres fachlichen Niveaus, die Verbesserung und Vereinheitlichung ihrer Organisation und die Vereinfachung des Notrufes durch die Einführung einheitlicher Nummern.

Auf beiden Seiten der Grenze hat dieser Prozess dazu geführt, dass mittlerweile eine effektive und hochprofessionelle Hilfe innerhalb von Minuten erreicht werden kann.

Ursprünglich arbeiteten die Blaulichtorganisationen unabhängig voneinander. Allmählich nahm aber die Anzahl von Einsätzen zu, an denen mehrere Blaulichtorganisationen gleichzeitig beteiligt waren. In der Tschechischen Republik und in Deutschland entstand dadurch die Notwendigkeit einer wirksamen gegenseitigen Koordinierung aller intervenierenden Einheiten. Diese Entwicklung ist eine logische Folge der Bemühungen, immer bessere, schnellere, umfassendere und effektivere Hilfe zu leisten.

Daher wäre eine gesetzliche Grundlage für die Koordinierung von Einsätzen aller Blaulichtorganisationen wünschenswert, gerade auch auf grenzüberschreitender Ebene.

CO SE ROZUMÍ POD POJMEM INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM?

V Bavorsku i České republice jsou základní záchranné složky, neboli německy organizace s modrými majáky, tvořeny policií, hasiči a zdravotnickou záchrannou službou. Každá z těchto složek má svoji vlastní samostatnou vnitřní organizaci, samostatnou působnost a řídí se v základu vlastní vnitrostátní právní úpravou. Jakkoliv je na obou stranách hranice jejich právní úprava a organizace značně rozdílná, plní v obou zemích v základu obdobné úkoly.

Vymezení záchranných složek i rozsah a podoba jejich fungování doznaly postupem času značných změn. Na jednotlivé záchranné složky byly kladeny stále větší nároky. Bylo to přímo spojeno s narůstající představou společnosti o tom, že rychlá, dostupná a vysoce profesionální pomoc v případech ohrožení bezpečnosti (policie), zdraví (zdravotnická záchranná služba) či mimořádnou událostí (hasiči), je jednou ze základních služeb, které by měla veřejná moc zajišťovat. Naplnění této představy bylo realizováno nárůstem personálního i materiálního zabezpečení záchranných složek, růstem jejich odborné úrovně, zlepšením a sjednocením jejich organizace, sjednocením postupů dovolání se pomoci (zaváděním jednotných čísel tísňového volání) atp. Na obou stranách hranice vedl tento proces k současnému stavu, kdy je možné se účinné a vysoce profesionální pomoci záchranných složek dovolat v řádu minut.

Působení záchranných složek v jejich moderní podobě bylo původně více méně samostatné. Postupně, spolu s obrovským nárůstem počtu zásahů jednotlivých záchranných složek, narůstal i počet zásahů, jichž se z povahy věci účastní více záchranných složek najednou. V České republice i v Německu tak vyvstala potřeba efektivní vzájemné koordinace všech zasahujících složek. Tento trend je logickým důsledkem snahy o zajištění stále lepší, rychlejší, komplexnější a efektivnější pomoci.

Je přitom zřejmé, že přímá úprava nastavující pravidla vzájemné koordinace záchranných složek by byla žádoucí i na přeshraniční úrovni, kde všechny tři uvedené složky zasahují.

WIE IST DIE SITUATION IN BAYERN?

In Bayern besteht bei den Leitstellen eine Trennung zwischen polizeilichen und nichtpolizeilichen Blaulichtorganisationen.

Einerseits gibt es die **Einsatzleitstellen der Polizei**, die Notrufe unter der Telefonnummer **110** annehmen, andererseits gibt es die **Integrierten Leitstellen (ILS)**, die unter **112** erreichbar sind.

Letztere wurden im Jahr 2002 als einheitliches Modell für die Feuerwehr und den Rettungsdienst eingeführt. Das geschah mit der Verabschiedung des Gesetzes über die Errichtung und den Betrieb Integrierter Leitstellen (ILSG) und der Verordnung über die Alarmierung im Bereich der Bereitstellung von Rettungsdiensten, Feuer- und Katastrophenschutz in Bayern (ABek). Mit der Reform wurden die zuvor bestehenden getrennten Leitstellen für Rettungsdienste und für die Feuerwehr zu den neuen ILS zusammengefasst. Vor der Reform waren die Alarmierungsstrukturen der Rettungsdienste und der Feuerwehr getrennt sowie gesetzlich unterschiedlich geregelt und organisiert. Während es bis zur Verabschiedung der Reform unterschiedliche Notrufnummern für diese beiden Blaulichtorganisationen gab, kümmern sich die ILS nun darum, Anrufe unter der gemeinsamen europäischen Notrufnummer 112 entgegenzunehmen.

Die Annahme der Notrufe und die Alarmierung der Einsatzkräfte ist Aufgabe der Disponent/innen in den ILS. Sie verfügen über die entsprechende Ausbildung sowohl im Bereich Rettungsdienst als auch im Bereich Feuerwehr. Bei Bedarf kann der/die Disponent/in dem Anrufer Anweisungen geben, was zu tun ist, bevor die Einsatzkräfte am Einsatzort ankommen (etwa Anleitungen für Erste Hilfe).

Die Disponent/innen werden bei ihrer Arbeit von einem Einsatzleitsystem unterstützt, das zentral vom Bayerischen Innenministerium für alle bayerischen ILS vorgegeben wird. Dieses System enthält Informationen zu den geografischen Gegebenheiten am Einsatzort sowie zur Ausrüstung und Verfügbarkeit von Rettungsmitteln.

Außerdem sind im Einsatzleitsystem die Alarmierungsplanungen hinterlegt. Alarmierungsplanungen werden für gefahr- und unfallträchtige Orte im Einsatzgebiet vorab ausgearbeitet. So ist im Bedarfsfall eine einheitliche Lösung vorhanden, nach welcher der Einsatz durchgeführt wird.

Bei einem Notruf wird ein Meldebild anhand von zwei Fragen erstellt:

- 1) Wo ist die Notsituation eingetreten?
- 2) Was ist konkret passiert?

JAKÁ JE SITUACE V BAVORSKU?

V Bavorsku jsou oddělena operační střediska policejních a nepolicejních záchranných složek.

Na jedné straně tu existují **policejní operační střediska**, která přijímají tísňová volání na lince **110**, na druhé straně jsou pak **integrovaná operační střediska** (ILS), na které je možné se obrátit na lince **112**. ILS byla zavedena jako společná operační střediska pro hasiče a zdravotnickou záchrannou službu již v roce 2002.

Stalo se tak přijetím zákona o zřízení a provozu integrovaných operačních středisek (ILSG) a vyhlášky o vyhlášení poplachu v oblasti poskytování zdravotnické záchranné služby, požární ochrany a ochrany před katastrofami v Bavorsku (ABek). Reformou došlo ke spojení do té doby samostatně existujících operačních středisek zdravotnických záchranných služeb a hasičů do nových integrovaných operačních středisek (ILS). Před uvedenou reformou byly poplachové struktury zdravotnické záchranné služby a hasičského záchranného sboru odděleny a byly právně regulovány a organizovány odlišným způsobem. Zatímco tedy do přijetí reformy existovala různá tísňová čísla pro obě záchranné složky, dnes se střediska ILS starají o přijímání volání na společné evropské číslo tísňového volání 112.

Právě přijímání tísňových volání je základem činnosti operačních středisek. Příjem zpráv mají na starosti dispečeri, kteří mají příslušné vzdělání jak v oblasti zdravotnické záchranné služby, tak i v oblasti působnosti hasičů. Je-li to nutné, je dispečer schopen doporučit volajícímu, co má dělat, než na místo události dorazí konkrétní výjezdové skupiny záchranných složek.

Dispečerům při jejich práci pomáhá operační řídicí systém pro nasazování jednotlivých jednotek, který byl centrálně zaveden Bavorským ministerstvem vnitra na všech bavorských integrovaných operačních střediscích. Systém obsahuje informace o geografických podmínkách v místě zásahu a o vybavení a dostupnosti záchranných prostředků v dané oblasti. Koordinaci zjednodušují také dopředu vypracované poplachové plány. Ty jsou zaměřeny na nebezpečná místa a místa, na kterých hrozí riziko vzniku mimořádných událostí. V případě potřeby je pak k dispozici jednotné řešení, podle kterého je možné provést zásah.

V případě tísňového volání se vytvoří charakteristika události na základě zodpovězení dvou otázek:

- 1) kde došlo k nouzové situaci,
- 2) co konkrétně se stalo.

Anschließend gibt der/die Disponent/in die Adresse des Unfallortes in sein Einsatzleitsystem ein und lässt sich die Koordinaten errechnen. Bezüglich des Unfallherganges wird ein einheitlicher Stichwortkatalog verwendet.

Anhand des Meldebildes kann das System automatisch ausrechnen, welche Einsatzmittel benötigt werden und wo sich diejenigen Ressourcen befinden, die am schnellsten verfügbar sind. Die Einsatzmittel werden in verschiedene Status eingeteilt (z. B. „verfügbar“ oder „ausgerückt“). Der Status der Einsatzmittel wird laufend aktualisiert.

Der/die Disponent/in überprüft den vom Einsatzleitsystem automatisch generierten Alarmierungsvorschlag und nimmt anschließend die Alarmierung vor. Die Einheiten vor Ort können bei Bedarf zusätzliche Ressourcen direkt vom Einsatzort aus anfordern. Die Verbindung der bisher getrennten Leitstellen von Feuerwehr und Rettungsdiensten erwies sich als funktional und effizient. Heute könnte sich wohl niemand mehr einen getrennten Betrieb dieser Leitstellen vorstellen. Eine Verknüpfung aller drei Blaulichtorganisationen hat die Leitstellenreform aber nicht mit sich gebracht.

WIE FUNKTIONIERT DIE ZUSAMMENARBEIT DER BLAULICHTORGANISATIONEN IN ANDEREN DEUTSCHEN BUNDESLÄNDERN?

Die Zusammenarbeit der Blaulichtorganisationen ist in Deutschland nicht einheitlich geregelt. In den meisten Bundesländern ist die Leitstellenstruktur ähnlich wie in Bayern, das heißt, polizeiliche und nichtpolizeiliche Blaulichtorganisationen haben getrennte Leitstellen.

In manchen Bundesländern existieren aber auch Leitstellen, in denen alle drei Blaulichtorganisationen vertreten sind. Vor allem in den norddeutschen Bundesländern ist dieser Prozess bislang am weitesten fortgeschritten. Hier hat sich das Modell der **„Kooperativen Leitstelle“** etabliert.

In einer Kooperativen Leitstelle sind die funktionalen Bereiche der Integrierten Leitstelle und der Polizeileitstelle räumlich und technisch zusammengefasst sind. Beide Bereiche haben eigenes Fachpersonal unter jeweils eigenständiger Führung und Leitung. Die Entgegennahme von Notrufen sowie die Disposition und Alarmierung von Einheiten der Gefahrenabwehr erfolgt getrennt nach dem allgemeinen Notruf 112 und dem Polizeiruf 110 durch jeweils fachlich geschultes Personal.

Dispečer poté zadá adresu místa události do svého operačního systému a nechá si určit patřičné souřadnice. Dispečer při tom používá standardizovaný katalog klíčových slov.

Na základě takto vytvořené charakteristiky události systém automaticky určí, jaké výjezdové jednotky jsou potřebné k zvládnutí celé situace a kde nejbližší, popřípadě nejrychlejší, jsou takové zdroje dostupné. Jednotlivé výjezdové jednotky přitom mají různý statut (např. „dostupné“ nebo „nedostupné“). Systém sám průběžně aktualizuje stav jednotek.

Dispečer následně jen zkontroluje systémem automaticky vygenerovaný návrh řešení a odpovídá-li potřebám dané události, potvrdí nasazení. Zásahové jednotky si pak mohou přímo z místa nasazení vyžádat další zdroje, je-li jich zapotřebí. Popsaný model propojení dříve oddělených operačních středisek hasičů a záchranných služeb se ukázal být funkční a efektivní. Dnes by si již nikdo nedokázal představit provoz těchto operačních středisek odděleně. Propojení všech tří organizací IZS však daná reforma nepřinesla. Policie zůstává i nadále oddělena.

JAK FUNGUJE SPOLUPRÁCE ZÁCHRANNÝCH SLOŽEK V JINÝCH SPOLKOVÝCH ZEMÍCH?

Popsané řešení spolupráce záchranných složek není zavedeno jednotně v celém Německu. Ve většině spolkových států je struktura operačních center podobná té v Bavorsku, tedy policejní a nepolicejní organizace integrovaného záchranného systému mají samostatná operační střediska.

Některé spolkové státy však již mají operační střediska, v nichž jsou sloučeny všechny tři záchranné složky. Tento proces dospěl nejdále především v některých severoněmeckých spolkových zemích. Zde se již částečně etabloval model tzv. **„Kooperačního operačního střediska“**.

V Kooperačním operačním středisku je prostorově a technicky propojeno fungování integrovaných operačních středisek a policejních operačních středisek. Pro obě oblasti však zůstává samostatné vlastní velení a řízení a mají nadále své vlastní odborné pracovníky. Příjem tísňových volání, jakož i dispozice a nasazení záchranných a bezpečnostních jednotek, se provádí odděleně pro tísňové volání na lince 112 a pro policejní tísňové volání na čísle 110 tak, aby komunikace probíhala vždy s odborně vyškoleným personálem.

Die ständige Anwesenheit aller Disponent/innen in einer Leitstelle führt trotz dieser internen Trennung zu einer deutlich besseren Abstimmung der Blaulichtorganisationen in den einzelnen Einsätzen.

Hamburg hat 2006 als erstes Bundesland eine Kooperative Leitstelle eingeführt. Mittlerweile wird dieses Modell teilweise auch in Schleswig-Holstein und in Niedersachsen eingesetzt, wo es zwei beziehungsweise fünf Kooperative Leitstellen gibt. In Bremen und Berlin wird derzeit ebenfalls die Möglichkeit geprüft, solche Leitstellen einzuführen.

Auch in Bayern ist die Trennung von polizeilichen und nichtpolizeilichen Leitstellen schon etwas „aufgeweicht“ worden. Im Regierungsbezirk Mittelfranken werden in den ILS Arbeitsplätze für Verbindungsbeamte/innen der Polizei vorgehalten, damit GroßEinsatzlagen besser abgestimmt werden können.

Die Erfahrungen hiermit sind äußerst positiv, da die Zusammenarbeit der Blaulichtorganisationen untereinander erheblich vereinfacht wird. Daher würde die Einführung einer Kooperativen Leitstelle in Bayern von Personen aus der Praxis unterstützt werden.

WAS SIND DIE VOR- UND NACHTEILE VON KOOPERATIVEN LEITSTELLEN?

In Deutschland gibt es bezüglich der Kooperativen Leitstellen noch keine einheitliche Meinung. Die Einführung dieses Leitstellenmodells hat eine Reihe unbestreitbarer **Vorteile**. Zu nennen ist zum einen die positive Wirtschaftlichkeit. Es können für alle Blaulichtorganisationen das gleiche Gebäude, die gleiche Technik, das gleiche Einsatzleitsystem und die gleichen Datenbanken genutzt werden.

Zum anderen wird durch eine Kooperative Leitstelle die Zusammenarbeit von Polizei, Feuerwehr und Rettungsdienst erheblich vereinfacht, und die gegenseitige Alarmierung erfolgt schneller, so dass Einsätze insgesamt auch schneller abgewickelt werden können.

Der Einführung solcher Leitstellen stehen aber gleichzeitig eine Reihe von **Hindernissen** unterschiedlicher Natur im Weg. Diese machen die Kooperativen Leitstellen zu einem politisch kontroversen Thema.

Probleme bestehen überwiegend darin, dass die Blaulichtorganisationen unterschiedliche Rechtsträger haben, nämlich kommunale Träger bei der Feuerwehr und dem Rettungsdienst einerseits und regelmäßig das jeweilige Bundesland bei der Polizei andererseits.

Stálá přítomnost všech dispečerů na jenom místě však i přes toto vnitřní oddělení vede k zásadně lepší koordinaci složek při každém jednotlivém výjezdu.

První spolkovou zemí, která v roce 2006 zavedla model kooperačního operačního střediska, byl Hamburk. V současné době je tento model částečně využíván i ve Šlesvicku-Holštýnsku, kde jsou dvě taková kooperační místa a v Dolním Sasku, kde je takových míst pět. V Brémách a Berlíně se možnost zavedení kooperačních operačních středisek v současnosti prověřuje.

Také v Bavorsku je oddělení policejních a nepolicejních operačních středisek poněkud „zmírněno“. V regionu Střední Franky jsou na integrovaných operačních střediscích pracoviště policejních styčných důstojníků, která slouží ke zlepšení koordinace rozsáhlejších zásahů při mimořádných událostech.

Zkušenosti s řešením, které zjednodušuje vzájemnou spolupráci záchranných složek, jsou velice pozitivní. I proto by bylo v Bavorsku zřízení kooperačních operačních středisek odborníky z praxe podporováno.

JAKÉ JSOU VÝHODY A NEVÝHODY KOOPERAČNÍCH OPERAČNÍCH STŘEDISEK?

Je patrné, že spojení policejních a nepolicejních záchranných složek do kooperačních operačních středisek zatím není v Německu pojmáno jednotně.

Zavedení společných operačních středisek, která zahrnují hasiče, záchrannou službu i policii má řadu nesporných **výhod**. K pozitivům patří hospodárnost. Pro všechny organizace integrovaného záchranného systému lze použít stejnou budovu, stejné komunikační technologie, stejný systém řízení provozu, stejné databáze atp.

Spolupráce a vyhlášení poplachu všech tří složek je rychlejší, což zrychluje i zpracování společného výjezdu.

Zavedení takových center ale současně stojí v cestě řada **překážek** různé povahy. Mnohé z nich činí ze zřízení takových center politicky stále velmi kontroverzní téma.

Problémy vyplývají především z toho, že jednotlivé organizace integrovaného záchranného systému mají různé zřizovatele. Pro hasiče a zdravotnickou záchrannou službu je zřizovatelem obec, popřípadě zemský okres, policii zřizuje daná spolková země.

Beide Träger unterliegen völlig unterschiedlichen Strukturen.

Auch in Bayern bestünden diese Probleme: Die Feuerabwehr ist auch hier eine Aufgabe der Kommune, der Rettungsdienst unterfällt den Landkreisen beziehungsweise kreisfreien Städten, und die Polizei untersteht dem Bayerischen Innenministerium.

Die Führungsstrukturen der einzelnen Blaulichtorganisationen sind ebenfalls unterschiedlich:

- Der Rettungsdienst hat im Regelfall keine ausgeprägte Führungsstruktur.
- Die Feuerwehr wird „von vorne“ geführt, das heißt, die Führungsperson ist am Einsatzort.
- Die Polizei wird „von hinten“ geführt. Die Führungsperson verbleibt also in der Einsatzzentrale.

WIE FUNKTIONIERT DIE ZUSAMMENARBEIT DER BLAULICHTORGANISATIONEN IN TSACHECHIEN?

Die Situation in der Tschechischen Republik ist – verglichen mit der in Deutschland beziehungsweise Bayern – ganz anders. Beide Länder haben verschiedene verfassungsrechtliche Regelungen und sehr unterschiedliche Organisationskonzepte der einzelnen Blaulichteinheiten.

Die Tschechische Republik ist ein Einheitsstaat; daher gibt es hier keine Probleme, die aus dem Konflikt zwischen der Bundes- und der Länderebene entstehen. Gleichzeitig liegt die Kompetenz im Bereich der einzelnen Blaulichtorganisationen wesentlich stärker in den Händen des Staates. Diese Gesichtspunkte ermöglichen es dem Staat, eine umfassendere und einheitlichere Regelung der Zusammenarbeit zwischen einzelnen Blaulichtorganisationen zu schaffen als man sie in Deutschland vorfindet. Die Zusammenarbeit ist im Rahmen des so genannten **Integrierten Rettungssystems** (IRS) organisiert.

Das IRS ist ein Organisationssystem, dessen Hauptziel es ist, Verfahren für die Einsatzkoordinierung, die Entscheidungsfindung und die Zusammenarbeit zwischen einzelnen Mitwirkenden des IRS in Unglücksfällen festzulegen. Diese Koordination manifestiert sich sowohl in der Vorbereitungsphase für solche Ereignisse (mittels gemeinsamer Übungen, Entwicklung von Richtlinien für standardisierte Verfahren, Alarmierungsplänen, Methoden et cetera) als auch anschließend in der tatsächlichen Durchführung von Hilfsmaßnahmen.

Jednotliví zřizovatelé mají své vlastní struktury.

Tyto problémy existují i v Bavorsku: hasiči patří do působnosti obce, zdravotnická záchranná služba podléhá zemským okresům popřípadě nezávislým městům a policie spadá pod Bavorské ministerstvo vnitra.

Také struktura řízení a velení je u jednotlivých záchranných složek odlišná:

- Zdravotnické záchranné služby zpravidla nemají výraznou strukturu řízení.
- Hasičské sbory jsou řízeny tzv. „zepředu“, tj. velitel je na místě.
- Policie je naopak vedena tzv. „zezadu“, velitel zůstává v operačním středisku.

JAKÁ JE SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE?

Situace v České republice je v porovnání s tou v Německu, resp. Bavorsku v mnohém odlišná. Obě země mají jiné ústavní úpravy i značně odlišné organizační pojetí jednotlivých záchranných složek.

Česká republika je unitární stát, problémy vyvstávající z konfliktu spolkové a zemské úrovně tak v České republice neexistují. Působnost v oblasti jednotlivých záchranných složek je současně mnohem více koncentrována v rukou státu. Tato východiska umožňují státu nastavit komplexnější a jednotnější úpravu kooperace jednotlivých záchranných složek, než s jakou se setkáváme v Německu. Spolupráce je v základu organizována v rámci tzv. Integrovaného záchranného systému (dále IZS).

Integrovaný záchranný systém je organizovaný systém, jehož základním cílem je vymezení postupů koordinace činností, rozhodování a spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS v případě mimořádných událostí. Tato koordinace se projevuje jednak ve fázi přípravy na takové události (společná cvičení, vytváření pravidel, standardizovaných postupů, poplachových plánů, metodik atp.), a jednak následně při samotném provádění záchranných a likvidačních prací v případě nastalé mimořádné události.

Die Idee, das IRS zu schaffen, hat in der Tschechischen Republik ihren Ursprung Anfang der 90er-Jahre des 20. Jahrhunderts. Der unmittelbare Anstoß für die Errichtung des IRS in seiner jetzigen Form waren die schweren Überschwemmungen im Jahr 1997, von denen fast ein Drittel des Gebietes der Tschechischen Republik betroffen war. Als das Hochwasser überwunden war, wurden die unterschiedlichen Kapazitäten der einzelnen Blaulichtorganisationen deutlich, die bei solch außergewöhnlichen Ereignissen zur Verfügung stehen. Es mangelte auch an klaren Modellen für die Zusammenarbeit und an standardisierten Verfahren für die Kooperation der Blaulichtorganisationen auf regionaler und nationaler Ebene. Das IRS wurde anschließend mit dem Ziel errichtet, ein klares und kohärentes System zu schaffen, durch das die innere Sicherheit des Staates im Bereich des Zivilschutzes bei Unglücksfällen gewährleistet werden kann.

Gesetzliche Grundlage des IRS ist das Gesetz Nr. 239/2000 Slg. über das Integrierte Rettungssystem, das eine der Säulen einer völlig neuen Gesetzgebung im Bereich des Zivilschutzes war. Das Gesetz definiert unter anderem die Errichtung des IRS, die Grundprinzipien seiner Funktionsweise und die Organisationsstruktur. Wichtig sind auch die Durchführungsbestimmungen zu diesem Gesetz auf der Ebene von Regierungsverordnungen und Ministerialverordnungen (zum Beispiel die Regierungsverordnung Nr. 463/2000 Slg., die Verordnung Nr. 328/2001 Slg. oder die Verordnung Nr. 380/2002 Slg.) oder eventuell andere verwandte Gesetze (wie zum Beispiel das Gesetz Nr. 240/2000 Slg., das so genannte Krisengesetz).

Einzelne Grundbestandteile des IRS und ihre Funktionsweise sind in separaten Gesetzen geregelt. Bei der Polizei handelt es sich insoweit um das Gesetz Nr. 273/2008 Slg. über die Polizei der Tschechischen Republik. Der Bereich der Feuerwehreinsätze ist durch eine Reihe von Vorschriften geregelt, von denen die wichtigsten sicherlich das Gesetz Nr. 320/2015 Slg. über die Feuerwehr und das Gesetz Nr. 133/1985 Slg. über den Brandschutz sind. Der Rettungsdienst hat eine separate Regelung im Gesetz Nr. 374/2011 Slg. über den Rettungsdienst erfahren. Die gesetzlichen Regelungen für den selbstständigen Betrieb einzelner IRS-Einheiten sind somit getrennt.

Myšlenka vytvoření IZS má v ČR svůj původ na počátku 90. let 20. století. Bezprostředním podnětem k jeho vytvoření v dnešní podobě pak byly rozsáhlé povodně v roce 1997, které zasáhly téměř třetinu území České republiky. Při jejich zdolávání se jasně ukázaly rozdíly v připravenosti jednotlivých záchranných složek na takto mimořádné události. Patrná byla i absence jasných modelů spolupráce a standardizovaných postupů v součinnosti záchranných složek na regionální i celostátní úrovni. IZS byl následně vytvořen s cílem zakotvení jasného a provázaného systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu na úseku civilní ochrany při mimořádných událostech.

Základem právní úpravy integrovaného záchranného systému je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který byl jedním z pilířů zcela nové legislativy v oblasti civilní ochrany. Zákon vymezuje samotné zakotvení IZS, základní principy jeho fungování, organizační strukturu atp. Významné jsou i prováděcí předpisy k tomuto zákonu na úrovni nařízení vlády a ministerských vyhlášek (např. nař. vlády č. 463/2000 Sb., vyhl. č. 328/2001 Sb. nebo vyhl. č. 380/2002 Sb.), popřípadě další související zákony (např. zák. č. 240/2000 Sb., krizový zákon).

Jednotlivé základní složky IZS a jejich fungování jsou pak upraveny v samostatných zákonech. V případě policie jde o zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Oblast působení hasičů je upravena celou řadou předpisů, z nichž nejdůležitější jsou jistě zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru, a zákon č. 133/1985 Sb., o Požární ochraně. Záchranná služba má samostatnou úpravu v zákoně č. 374/2011 Sb., o Zdravotnické záchranné službě. Právní úprava samostatného působení jednotlivých složek IZS je tak oddělená.

Das IRS ist nicht institutionalisiert. Es ist keine eigenständige Behörde oder andere öffentliche Einrichtung; ebenso ist es keine juristische Person. Es handelt sich auch nicht um eine separate Blaulichtorganisation, sondern nur um ein System zur Koordinierung, Regulierung und Verwaltung dieser Einheiten. Die einzige spezifische Ausnahme bilden seit 2004 die IRS-Betriebs- und Informationszentralen, welche die einheitliche europäische Notrufnummer 112 verwalten. Eine institutionalisierte Form haben jedoch die individuellen Mitwirkenden des IRS, für deren Koordination das IRS errichtet wurde.

Die Mitwirkenden des IRS sind unterteilt in:

Basiskomponenten

- die Feuerwehr der Tschechischen Republik
- die Brandschutzeinheiten, die in die regionale Abdeckung des Bezirkes einbezogen werden
- die Rettungsdienste
- die Polizei der Tschechischen Republik

Weitere Komponenten:

- ausgegliederte Kräfte und Mittel der Streitkräfte
- andere bewaffnete Sicherheitskorps
- andere Rettungskorps
- öffentliche Gesundheitsbehörden
- Katastrophen-, Notfall-, Fach- und andere Dienste,
- Zivilschutzeinrichtungen
- gemeinnützige Organisationen und Bürgerverbände, die für Hilfsmaßnahmen eingesetzt werden können
- Leistungserbringer der akuten stationären Versorgung, die in Krisenzeiten errichtet werden

IZS jako takový nemá institucionalizovanou podobu. Nejde o samostatný úřad či jinou veřejnou instituci, nemá povahu právnické osoby. Nejedná se ani o samostatný typ záchranné složky, jde pouze o systém koordinace, usměrňování a řízení těchto složek. Jedinou specifickou výjimku představují od roku 2004 operační a informační střediska IZS, která spravují jednotné evropské číslo tísňového volání 112 (blíže k tomu dále). Institucionalizovanou podobu však mají jednotlivé složky IZS, k jejichž koordinaci byl IZS vytvořen.

Složky IZS se dělí na:

základní složky

- Hasičský záchranný sbor České republiky (dále též HZS);
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany;
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (dále též ZZS);
- Policii České republiky

ostatní složky

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory;
- ostatní záchranné sbory;
- orgány ochrany veřejného zdraví;
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby;
- zařízení civilní ochrany;
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím;
- poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem (v době krizových stavů).

Die Basiskomponenten bilden ein festes Grundelement des IRS und arbeiten auf einer alltäglichen Basis in diesem System. Das Rückgrat des IRS besteht auf Grund der Anzahl, Ausrüstung und Ausbildung aus professionellen Feuerwehrleuten (= Feuerwehrkorps der Tschechischen Republik) und freiwilligen Feuerwehrleuten (= ausgegliederte Einheiten für den Brandschutz von Gemeinden). Die weiteren Komponenten des IRS bieten geplante Unterstützung auf Anfrage.

Zentrales Organ der staatlichen Verwaltung für das IRS ist das Innenministerium nach § 12 Abs. 1 lit. m Gesetz Nr. 2/1969 Slg., das der Koordinator des gesamten IRS ist. Diese Funktion wird größtenteils der Generaldirektion der Feuerwehr der Tschechischen Republik übertragen, die Teil des Innenministeriums ist.

Bei einem gemeinsamen Einsatz der IRS-Einheiten erfolgt die Koordination auf mehreren Ebenen. Auf **strategischer Ebene** wird der Einsatz von dem Bürgermeister einer Gemeinde mit einer eigenen kommunalen Feuerwehr, dem Bezirkspräsidenten – beziehungsweise in Prag dem Oberbürgermeister – oder dem Innenministerium oder anderen Verwaltungsbehörden (in Fällen, die gesondert gesetzlich festgelegt sind) geleitet. Die Einbeziehung von Hilfskräften und Einsatzmitteln bemisst sich nach den Erfordernissen der Hilfsmaßnahmen und dient dem Schutz der Bevölkerung. Das geschieht nach dem vorbereiteten zentralen Alarmierungsplan und den Alarmierungsplänen der einzelnen Bezirke in Übereinstimmung mit externen Notfallplänen und den Notfallplänen der Bezirke oder unter Inanspruchnahme von Auslandshilfe.

Unter dem zentralen **Alarmierungsplan** des IRS versteht man ein vom Innenministerium genehmigtes Dokument, mit dem ausgewählte Einsatzkräfte und Ressourcen des IRS für die zentrale Koordinierung der Hilfsmaßnahmen herangezogen werden. Die Alarmierungspläne der Bezirke werden hingegen in Form von Bezirksverordnungen herausgegeben.

Unter einem **Notfallplan** versteht man Dokumente, in denen die Maßnahmen aufgeführt sind, die im Fall eines schweren Unfalles ergriffen werden müssen. Notfallpläne können für gefährliche Situationen innerhalb einer Anlage oder einer Einrichtung sowie außerhalb dieser Objekte erstellt werden.

Základní složky tvoří stálý základní prvek IZS, působí v tomto rozsahu na každodenní bázi. Páteř IZS přitom pro svou početnost, vybavení i výcvik tvoří hasiči – profesionální (HZS) i dobrovolní (především vyčleněné jednotky požární ochrany obcí). Ostatní složky poskytují plánovanou pomoc dle potřeby na vyžádání.

Ústředním orgánem státní správy pro integrovaný záchranný systém je Ministerstvo vnitra podle § 12 odst. 1 písm. m) zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, které je koordinátorem celého IZS. Z převážné části je pak tato funkce svěřena generálnímu ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, které je součástí ministerstva.

Při samotném společném zásahu složek IZS je koordinace prováděna na několika úrovních. Na **strategické úrovni** koordinuje zásah starosta obce s rozšířenou působností, hejtmánem kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) nebo Ministerstvo vnitra, popřípadě další správní úřady (v případech stanovených zvlášť zákonem). Koordinace složek na strategické úrovni se provádí za účelem zapojení sil a prostředků v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací, jakož i ochrany obyvatelstva. Děje se tak podle předem připraveného ústředního poplachového plánu a poplachových plánů jednotlivých krajů v souladu s vnějšími havarijními plány a havarijními plány krajů, popřípadě s využitím zahraniční pomoci.

Ústřední poplachový plán IZS je dokument schvalovaný ministerstvem vnitra pro povolávání vybraných sil a prostředků složek IZS při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací. Poplachový plán IZS kraje je naproti tomu dokument vydaný formou nařízení kraje.

Havarijní plán je dokument, v němž jsou uvedeny činnosti a opatření při vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejích dopadů. Havarijní plán může být vnitřní – uvnitř objektu nebo vnější – v okolí objektu nebo zařízení.

Auf strategischer Ebene haben außerdem Hilfemaßnahmen bei größeren Unglücksfällen, insbesondere zwischen verschiedenen Einsatzorten, Priorität. Auf dieser Ebene sind auch die materiellen und finanziellen Voraussetzungen für die Durchführung von Hilfemaßnahmen geregelt. Durch diese Vorgehensweise stellt das IRS sicher, dass in Krisensituationen dauerhaft Hilfemaßnahmen durchgeführt werden können und ein Ansprechpartner verfügbar ist.

Direkt am Einsatzort und im Bereich der zu erwartenden Auswirkungen des Unglückfalles wird der Einsatz auf **taktischer Ebene** vom Befehlshaber des Einsatzes (in der Regel einem Feuerwehrmann) koordiniert. Auf **operativer Ebene** erfolgt die Koordination durch das Operations- und Informationszentrum des IRS. Davon abgesehen stellen die Polizei-, Feuerwehr- und Rettungsleitstellen weitere Koordinierungsebenen dar.

Das IRS wurde eingerichtet, um die Koordinierung der Blaulichtorganisationen bei Hilfemaßnahmen zu verbessern. Die einzelnen IRS-Basiskomponenten arbeiten dennoch weitgehend unabhängig voneinander (zum Beispiel braucht die Polizei bei der Verbrechensbekämpfung in den meisten Fällen keine Unterstützung des Rettungsdienstes oder der Feuerwehr und umgekehrt). Die Zusammenarbeit der IRS-Komponenten wird daher regelmäßig nur dann aktiviert, wenn es sich um ein Ereignis handelt, bei dem mindestens zwei oder mehr IRS-Komponenten gleichzeitig koordiniert zusammenarbeiten müssen. In der Regel handelt es sich dabei beispielsweise um Verkehrsunfälle oder größere Brände, bei denen es gleichzeitig erforderlich ist, Gefahren zu überwinden (Feuerwehr), Leben und Gesundheit zu retten (Rettungsdienst) und die Sicherheit Dritter zu schützen (Polizei).

Die tschechische Gesetzgebung sieht das Bestehen mehrerer operativen Leitstellen im Wirkungsbereich des IRS vor. Alle Basiskomponenten können gleichzeitig unter der europäischen Notrufnummer **112** angefordert werden. Diese Notrufnummer wird von den Bezirks **Einsatz- und Informationszentralen der Feuerwehr der Tschechischen Republik (KOPIS)** verwaltet, die auch gleichzeitig die Einsatz- und Informationszentralen des Bezirkes des IRS nach § 5 Gesetz Nr. 239/2000 Slg. über das IRS sind. Eine Einrichtung der Feuerwehr des Bezirkes hat damit gleichzeitig eine Doppelfunktion: Sie ist das Einsatzzentrum der Feuerwehr und das Einsatzzentrum des gesamten IRS auf Bezirksebene. Die Einsatz- und Informationsleitstellen des Bezirkes sind dem Einsatzzentrum der Generaldirektion des Feuerwehrkorps der Tschechischen Republik (Abkürzung: OPIS GR HZS) unterstellt.

IRS-Operations- und Informationszentren sind ständige Stellen für die Koordinierung der Einheiten des IRS.

Na strategické úrovni dochází také ke stanovení priorit záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech, zejména mezi různými místy zásahu.

Na této úrovni je prováděno i zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací. Zajišťována je také návaznost záchranných a likvidačních prací s dalšími opatřeními pro krizové stavy. Přímo v místě nasazení složek a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události je zásah na **taktické úrovni** koordinován velitelem zásahu (typicky hasičem). Na **operační úrovni** je koordinace zajišťována operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému (viz dále). Je tedy patrné, že operační úroveň koordinace IZS, která leží na příslušných operačních střediscích, je v ČR jen jednou z úrovní koordinace záchranných složek.

K uvedenému je třeba připomenout, že IZS byl ustaven ke zlepšení koordinace záchranných a likvidačních prací, zejména v případech mimořádných událostí, jako jsou například živelné pohromy, rozsáhlé průmyslové havárie, nehody atp. Jednotlivé základní složky IZS tedy i nadále fungují v převážném rozsahu své působnosti samostatně bez součinnosti s ostatními složkami IZS (např. policie nepotřebuje ve většině případů při potírání kriminality součinnost zdravotnické záchranné služby či hasičů a naopak). Spolupráce složek IZS se tak aktivuje pravidelně až v případech, kdy jde o událost, při níž je třeba koordinované součinnosti alespoň dvou či více složek najednou. Typicky se bude jednat například o dopravní nehody či rozsáhlejší požáry, kde je potřeba současně zdolat nebezpečí (hasiči), zachránit život a zdraví (ZZS) a ochránit bezpečnost třetích osob (policie).

Česká právní úprava počítá v oblasti působnosti IZS s existencí hned několika operačních středisek. Všechny základní složky integrovaného záchranného systému lze současně požádat o pomoc na evropské lince tísňového volání 112. Tuto linku spravují **Krajská operační a informační střediska HZS ČR** (KOPIS), konkrétně pak tzv. telefonní centra tísňového volání, která jsou jejich součástí. KOPIS jsou přitom současně i krajskými operačními a informačními středisky IZS (§ 5 zák. č. 239/2000 Sb., o IZS). Jedna instituce zřízená v rámci HZS krajů má tak současně dvojí funkci – jde o operační středisko hasičů i operační středisko celého IZS na krajské úrovni. Krajským operačním a informačním střediskům je nadřazeno operační středisko generálního ředitelství HZS ČR (OPIS GR HZS).

Operační a informační střediska IZS jsou stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému.

Die Leistellen haben eine Reihe von Aufgaben, insbesondere müssen sie:

- auf Bezirksebene die europäische Notrufnummer 112 verwalten und auf nationaler Ebene den Feuerwehrnotruf 150,
- unter den angeführten Nummern die Informationen über außergewöhnliche Ereignisse annehmen und bewerten,
- die Kräfte und Mittel der Einheiten des IRS nach dem Alarmierungsplan des IRS oder nach den Bedürfnissen des Einsatzleiters alarmieren und einsetzen,
- die entsprechende Alarmstufe ankündigen und die Informationen über das Ausrufen der dritten (und somit höchsten Alarmstufe) oder einer besonderen Alarmstufe an das organisatorisch übergeordnete Betriebs- und Informationszentrum (Informationszentrum der Generaldirektion des Feuerwehrdienstes) übermitteln,
- die vom Einsatzleiter festgelegten Aufgaben auf die Einsatzkräfte verteilen,
- persönliche und sachliche Hilfe anfordern und organisieren,
- die Verständigung der Basiskomponenten und weiteren Komponenten des IRS sicherstellen,
- die Verständigung der staatlichen Behörden und der Behörden der Gebietskörperschaften gemäß der Dokumentation des IRS
 - insbesondere durch Alarmierungspläne – sicherstellen,
- im Fall einer Gefahr die Bevölkerung in dem betroffenen Gebiet warnen und
- eine Verbindung zwischen der strategischen und der operativen Ebenen mit den Einsatzkräften vor Ort herstellen.

Střediska mají řadu úkolů, zejména musí:

- vyhlášovat odpovídající stupeň poplachu a předávat informaci o vyhlášeném třetím nebo zvláštním stupni poplachu pro území postižené mimořádnou událostí organizačně vyššímu operačnímu a informačnímu středisku (informační středisko generálního ředitelství HZS),
- zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu,
- vyžadovat a organizovat osobní a věcnou pomoc,
- plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce na strategické úrovni,
- zabezpečovat v případě potřeby vyznění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyznění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace integrovaného záchranného systému (tedy zejména poplachových plánů),
- provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území,
- udržovat spojení s operačními středisky základních složek IZS a s ostatními složkami IZS, s místy zásahu a s krizovými štáby.

Neben der internationalen Nummer 112 kann man auch unter den nationalen Notrufnummern um Hilfe bitten: Unter der Nummer **150** kann sich der Anrufer direkt an die Feuerwehr wenden. Mit der Nummer **155** ist direkt der Rettungsdienst des entsprechenden Bezirkes erreichbar. Die Polizei der Tschechischen Republik kann unter der Nummer **158** alarmiert werden. Die Polizei sowie einzelne Rettungsdienste verfügen über eigene Einsatzzentralen, die diese Telefonnummern verwalten.

Bei der Polizei sind dies die **Integrierten Einsatzzentralen der Polizei der Tschechischen Republik**. Diese Leitstellen sind in den Bezirksdirektionen der Polizei der Tschechischen Republik eingerichtet (unabhängige Operationszentralen haben auch Abteilungen der Polizei der Tschechischen Republik und das Polizeipräsidium der Tschechischen Republik). Die Nummer 158 wird im Dauerbetrieb geführt. Die Einsatzzentrale ergreift – abhängig von den konkreten Schilderungen im Notruf – Hilfemaßnahmen. Solche sind insbesondere die Entsendung von Polizeikräften zum Einsatzort. Die Aufgaben der Einsatzzentralen der Polizei umfassen die Koordinierung der Hilfe, die Organisation der Polizeikräfte und -mittel, die Bereitstellung von Informationen sowie die Sicherstellung von Synergien mit anderen IRS-Einheiten und anderen Organen.

Die Rettungsdienste sind immer auf Bezirksebene organisiert, sodass sie über eigene Rettungsleitstellen des Bezirkes verfügen. Diese verwalten die Rufnummer 155. Zu ihren grundlegenden Aufgaben gehören insbesondere das Empfangen und Auswerten von Notrufen und die Verständigung mit anderen Basiskomponenten des IRS und mit der strategischen Ebene. Die Leitstellen erteilen dann nach den eingegangenen Notrufen Anweisungen an die Einsatzkräfte und geben dem/der Anrufer/in Anleitungen für die Erste Hilfe (falls erforderlich) bis zu deren Eintreffen. Sie stellen auch die Kommunikation mit den Notaufnahmen in den Krankenhäusern sicher, in die der/die Patient/in überführt wird.

In der Tschechischen Republik gibt es verschieden Arten, Hilfe zu erhalten:

- Wenn der/die Anrufer/in die internationale Notrufnummer 112 nutzt, verständigt er/sie die gemeinsame IRS-Einsatzzentrale und erhält nach der Anrufauswertung Hilfe von einer oder – wenn erforderlich – auch mehreren Basiskomponenten des IRS.
- Wenn nationale Notrufnummern verwendet werden, ruft man direkt die Einsatzzentrale derjenigen IRS-Basiskomponente an, deren Hilfe man benötigt.

Vedle linky 112 je možné základní složky IZS žádat o pomoc i na národních číslech tísňového volání. Jde o již zmíněné číslo **150**, kterým volající žádá o pomoc hasičů a obrací se tak přímo na krajské operační a informační středisko HZS (viz již výše). Na lince **155** je možné požádat přímo o pomoc zdravotnickou záchrannou službu příslušného kraje. Linka **158** slouží k vyžádání pomoci Policie ČR. Policie ČR i jednotlivé zdravotnické záchranné služby mají vlastní operační střediska, která dané linky spravují.

V případě policie se jedná o **Integrovaná operační střediska Policie ČR**, která jsou zřízena na krajských ředitelstvích PČR (samostatná operační střediska mají i útvary PČR s celorepublikovou působností a Policejní prezidium ČR). Linka 158 je spravována v nepřetržitém provozu. Operační středisko činí na základě přijatého hovoru opatření k odstranění nežádoucího stavu. Takovým opatřením je zejména vyslání hlídky na místo události. K úkolům operačních středisek policie patří také koordinování pomoci, organizace policejních sil a prostředků, informační podpora a servis policistům, ale také zajištění součinnosti s ostatními složkami IZS a dalšími orgány.

Zdravotnické záchranné služby jsou organizovány vždy na úrovni krajů, mají tedy svá vlastní krajská zdravotnická operační střediska, která spravují linku 155 v nepřetržitém režimu. K jejich základním úkolům patří zejména přijímání a vyhodnocování tísňových volání a přebírání a vyhodnocování výzev a vyzoomění od ostatních základních složek integrovaného záchranného systému a od orgánů krizového řízení. Operační střediska následně na základě přijatých tísňových výzev vydávají pokyny výjezdovým skupinám a do jejich příjezdu poskytují instrukce k zajištění první pomoci (je-li taková pomoc nezbytná). Zajišťují též komunikaci s poskytovateli akutní lůžkové péče, kam bude pacient převezen.

V České republice existuje hned několik způsobů, jak se dovolat pomoci:

- Pokud volající využije linky 112, dovolá se na společné operační středisko IZS a po vyhodnocení výzvy mu bude poskytnuta pomoc kteroukoliv ze základních složek IZS, v případě potřeby i několika či všemi složkami najednou.
- V případě užití národních čísel tísňového volání se dovolá přímo na místní krajské operační středisko složky, o jejíž pomoc žádá.

Alle nationalen Notrufnummern sind neben der 112 noch weit verbreitet. Fälle, in denen der/die Anrufer/in vorrangig die Unterstützung einer bestimmten Blaulichtorganisation erhalten möchte (zum Beispiel die Feuerwehr im Brandfall) und diese Hilfe nur durch eine Basiskomponente des IRS geleistet wird, gibt es häufig. Statistischen Daten für 2017 zufolge erhielt die Polizei der Tschechischen Republik beispielsweise 1.254.975 Anrufe in ihren eigenen Einsatzzentren, und in „nur“ 148.121 Fällen arbeitete sie mit anderen IRS-Einheiten zusammen.

Im Fall eines Notrufes wertet jede IRS-Einsatzzentrale den Anruf aus. Wenn die Lösung eines Notfalles in den sachlichen Zuständigkeitsbereich einer Blaulichtorganisation fällt, so ist eine Zusammenarbeit mit anderen wesentlichen IRS-Komponenten nur ausnahmsweise erforderlich. Fällt die Lösung des Notfalles nicht in ihre materielle oder örtliche Zuständigkeit, gibt die IRS-Einsatzzentrale die erhaltenen Informationen an die Einsatzzentrale der für den Notfall zuständigen Basiseinheit weiter. Erfordert ein Notfall die Zusammenarbeit mehrerer Blaulichtorganisationen, leitet die IRS-Einsatzzentrale erhaltene Informationen auch an das territorial zuständige IRS-Einsatz- und Informationszentrum weiter, über das die Zusammenarbeit dieser Komponenten geregelt wird. Bei Bedarf können die jeweiligen Leitstellen der einzelnen Blaulichtorganisationen den/die Anrufer/in auch mit der Leitstelle einer anderen Blaulichtorganisation verbinden.

Gegenwärtig werden die meisten Probleme der gegenseitigen Kommunikation dadurch beseitigt, dass alle Leitstellen der Blaulichtorganisationen untereinander verbunden sind: Daten können automatisch weitergegeben werden; ebenso können Anrufe weitergeleitet werden, und es sind Telefonkonferenzen der beteiligten Blaulichtorganisationen möglich.

Die Zusammenlegung der Leitstellen aller Blaulichtorganisationen in ein Gebäude ist eher außergewöhnlich in der Tschechischen Republik. Allerdings wurde eine solche Lösung in dem Mährisch-Schlesischen Bezirk Ostrava gewählt, wo 2011 das so genannte **Integrierte Sicherheitszentrum (IBC)** in Betrieb genommen wurde. Ziel war die Verbesserung der Koordination aller Blaulichtorganisationen. Diese Lösung ist wirtschaftlich und eindeutig funktional. Der räumlichen Konzentration von Einsatzzentren steht nach tschechischem Recht nichts im Wege.

Všechna národní čísla tísňového volání vedle linky 112 jsou přitom stále hojně využívána. Případů, kdy žadající s ohledem na okolnosti usiluje přednostně o pomoc určité konkrétní složky (např. v případě požárů volá 150, v případě úrazu 155 atp.) a tuto pomoc mu poskytne jen tato jedna složka je stále velké množství. Dle statistických údajů za rok 2017 například Policie ČR přijala na vlastních operačních střediscích 1 254 975 hovorů, ke spolupráci s ostatními složkami IZS došlo „jen“ ve 148 121 případech.

V případě tísňového volání každé operační středisko základní složky IZS toto volání vyhodnotí. Pokud řešení mimořádné události náleží do jeho věcné působnosti, vyžádá si spolupráci další základní složky jen v případě potřeby. Pokud řešení mimořádné události nenáleží do jeho věcné nebo místní působnosti, předá přijaté informace operačnímu středisku základní složky, které je k řešení mimořádné události příslušné. Pokud řešení této mimořádné události vyžaduje součinnost několika složek, předá přijaté informace také územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku IZS, jehož prostřednictvím se vyžaduje součinnost těchto složek. Operační středisko základní složky může také přímo přepojit tísňové volání na základní složku, která je k řešení mimořádné události příslušná.

V současné době je datovým propojením operačních středisek odstraněna většina problémů vzájemné komunikace. Společné soustředění všech operačních center na jednom místě je spíše výjimečné. V ČR bylo takové řešení zvoleno například v Ostravě, kde byla v roce 2011 uvedena do provozu budova tzv. **Integrovaného bezpečnostního centra (IBC)**. Cílem bylo prostorové soustředění operačních center všech základních na jediném místě tak, aby byly pokyny k výjezdu záchranných a zásahových jednotek hasičů, zdravotnické záchranné služby a Policie ČR v Moravskoslezském kraji koordinovány z jediného místa. Toto řešení je hospodárné a jednoznačně funkční. Prostorovému soustředění operačních center nebrání v českém právu žádná překážka.

WÄRE ES MÖGLICH UND SINNVOLL, EINE GEMEINSAME GRENZÜBERSCHREITENDE LEITSTELLE ZWISCHEN BAYERN UND BÖHMEN EINZURICHTEN?

Die Blaulichtorganisationen agieren auch immer öfter auf dem Gebiet der Nachbarstaaten. Diese Zusammenarbeit zwischen der Tschechischen Republik und Deutschland ist hier gut ausgebaut.

Sie konzentriert sich zu einem großen Teil auf Gebiete, in denen der Einsatz von Rettungs- und Polizeikräften aus einem Nachbarstaat sinnvoll erscheint. Das sind vor allem Orte, an denen es vermehrt zu Unfällen im Grenzgebiet kommt oder wo die Infrastruktur in Bezug auf Einsatzkräfte auf der einen Seite der Grenze schwächer als auf der anderen Seite ausgebaut ist.

Gesetzliche Grundlagen für die grenzüberschreitende Zusammenarbeit zwischen der Tschechischen Republik und der Bundesrepublik Deutschland in Notfällen sind völkerrechtliche Abkommen, wie das Abkommen über die gegenseitige Unterstützung bei Katastrophen und schweren Unfällen, das Rahmenabkommen über die grenzüberschreitende Zusammenarbeit im Rettungsdienst und der Vertrag über die polizeiliche Zusammenarbeit.

Diese Abkommen regeln allerdings nicht näher die Kooperation der einzelnen Blaulichtorganisationen aus beiden Ländern.

Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit kann erheblich verbessert werden, wenn die deutschen und tschechischen Blaulichtorganisationen noch stärker miteinander kooperieren.

Das zeigt das Gemeinsame Zentrum der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit Petrovice-Schwandorf, das nunmehr seit zwölf Jahren besteht.

Dieses Zentrum hat seinen Dienstsitz in Bayern. Dort erfolgt die Zusammenarbeit zwischen der Tschechischen Republik und dem Freistaat Bayern. Außerdem gibt es eine Arbeitsstelle in Tschechien. In dieser ist die Zusammenarbeit auf der Ebene der Tschechischen Republik und des deutschen Bundeslandes Sachsen organisiert. Das Modell dieser Zusammenarbeit hat sich während des Bestehens des Gemeinsamen Zentrums eindeutig bewährt und ist somit ein Best-Practice-Beispiel. Auch Rettungsdienste und Feuerwehren beider Länder nehmen regelmäßig Kontakt zum Gemeinsamen Zentrum der Polizei- und Zollzusammenarbeit auf, um deren Dolmetscher für die Kommunikation mit den Leitstellen des Nachbarlandes zu nutzen.

BYLO BY MOŽNÉ A SMYSLUPLNÉ ZŘÍZENÍ SPOLEČNÉHO PŘEHRANIČNÍHO OPERAČNÍHO STŘEDISKA MEZI BAVORSKEM A ČESKOU REPUBLIKOU?

Záchranné složky (modrá světla) stále častěji působí i na území sousedních států. Tato spolupráce je výrazně rozvinuta i mezi ČR a Německem. V převážném rozsahu se tato spolupráce koncentruje na příhraniční oblasti, kde je užité pomoci záchranných a bezpečnostních složek ze sousedního státu logické a efektivní.

Základem úpravy přeshraniční spolupráce mezi ČR a Německem v případě mimořádných událostí je smlouva o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích, rámcová smlouva o přeshraniční spolupráci záchranných služeb a smlouva o policejní spolupráci.

Tyto smlouvy však blíže neřeší příhraniční spolupráci všech záchranných složek najednou.

Přeshraniční spolupráce záchranných složek by mohla být ještě zlepšena, pokud by spolu záchranné složky z obou států intenzivněji spolupracovaly.

Tato skutečnost je zřetelně patrná z oblasti působnosti policie, kde zatím jako v jediném případě došlo ke zřízení společného mezistátního policejního centra. Společné centrum česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice – Schwandorf funguje již 12 let.

Centrum má dvě pracoviště, v Petrovicích je organizována spolupráce na úrovni ČR – Sasko, ve Schwandorfu je to úroveň ČR – Bavorsko. Model této spolupráce se za dobu existence Společného centra jednoznačně osvědčil a v oblasti příhraničního působení záchranných složek představuje nejpokročilejší a nejefektivnější projev kooperace a jednoznačný příklad best practice. Efektivita tohoto řešení se projevuje i v tom, že se na toto centrum za účelem zprostředkování komunikace (ale i jiné pomoci) obrací pravidelně i ostatní záchranné složky.

Das Gemeinsame Zentrum der Polizei- und Zollzusammenarbeit deckt jedoch nicht die Aufgaben der anderen Blaulichtorganisationen ab. Daher würde die Einrichtung einer Gemeinsamen Grenzüberschreitenden Leitstelle für alle drei Blaulichtorganisationen die Effektivität ihrer grenzüberschreitenden Zusammenarbeit weiter verbessern.

Bei der Errichtung eines solchen Zentrums müsste allerdings eine Reihe von Hindernissen überwunden werden. Auf bayerischer Seite kann es Probleme auf Grund von Kompetenzkonflikten zwischen den verschiedenen Trägern der Blaulichtorganisationen geben.

Kompetenzfragen würden sich wohl auch in der Tschechischen Republik stellen, wo die einzelnen IRS-Basiskomponenten – ebenso wie in Bayern – unterschiedlichen Rechtsträgern zugeordnet sind. Die Polizei und die Feuerwehr der Tschechischen Republik unterstehen dem Innenministerium, das auch für die einschlägigen Rechtsvorschriften und Entwürfe internationaler Verträge zuständig ist. Die Rettungsdienste gehören hingegen zu den Bezirken. Die Gesetzgebung und die Ausarbeitung internationaler Verträge liegen in diesem Bereich in der Verantwortung des Gesundheitsministeriums. Die Errichtung einer Gemeinsamen Grenzüberschreitenden Leitstelle würde nicht nur einen völkerrechtlichen Vertrag, sondern auch Änderungen in den nationalen Gesetzen bezüglich der einzelnen Blaulichtorganisationen erfordern.

Nach einem Vergleich der verschiedenen – bereits erprobten – Leitstellenmodelle in Deutschland und Tschechien soll hier folgender **Vorschlag** präsentiert werden:

1. Das Zentrum sollte für **alle drei Blaulichtorganisationen gemeinsam** geschaffen werden. Die Trennung der einzelnen Komponenten würde die Effektivität beim Einsatz erheblich beeinträchtigen.
2. Die drei Blaulichtorganisationen würden **in einem Gebäude** untergebracht und stünden in direktem Kontakt zueinander.
Für den internen Betrieb der gemeinsamen Leitstelle gibt es zwei mögliche Lösungen:
 - (1) die räumliche Zusammenführung aller Disponent/innen der einzelnen Blaulichtorganisationen in einem gemeinsamen Einsatzraum oder
 - (2) ihre Aufteilung in separate Räume nach den jeweiligen Blaulichtorganisationen.

Policejní centrum však pokrývá jen jednu ze záchranných složek. Je patrné, že zřízení společného přeshraničního centra všech tří záchranných složek by ještě dále prohloubilo efektivitu přeshraniční spolupráce.

Při zřízení takového centra by musela být vyřešena celá řada překážek. Z výše uvedeného je zřejmé, že na bavorské straně by mohl vyvstat problém při řešení střetu kompetencí.

Otázky spojené s kompetencemi by patrně vyvstaly i v České republice, kde jednotlivé základní složky IZS spadají pod různé zřizovatele a nadřazené orgány. Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR podléhají Ministerstvu vnitra ČR, které je také autorem příslušné legislativy i návrhů mezinárodních smluv. Zdravotnické záchranné služby jsou naopak organizovány a zřizovány na krajské úrovni a podléhají krajům. Legislativa i příprava mezinárodních smluv spadá v této oblasti do gesce Ministerstva zdravotnictví ČR.

Zřízení společného operačního střediska by přitom v obou zemích vyžadovalo nejen shodu na případné mezinárodní smlouvě, jíž by bylo takové centrum zřízeno, ale i rozsáhlé změny ve vnitrostátní úpravě každé jednotlivé záchranné složky.

Musel by se také najít kompromisní model fungování společného operačního střediska. Z předchozího výkladu o organizaci operačních a řídicích středisek v Německu i České republice je možné vyvodit řadu již vyzkoušených řešení. Na jejich podkladě je možné učit rámcový **návrh** základních principů, na nichž by měla stát případná budoucí úprava **společného integrovaného operačního střediska**:

1. **Všechny tři složky společně** – centrum by mělo slučovat všechny tři základní záchranné složky (organizace IZS). Vynecháním kterékoliv ze složek by centrum značně ztratilo na své efektivitě a komplexnosti.
2. **Společné místo** – všechny tři složky by měly být umístěny na jednom místě, tak říkajíc v jedné budově, a měly by být v rámci své činnosti ve vzájemném bezprostředním kontaktu.
Pro vnitřní fungování takto umístěného společného operačního střediska se nabízejí dvě možná řešení:
 - 1) prostorové sloučení všech složek do jediného společného operačního sálu nebo
 - 2) jejich rozdělení podle jednotlivých složek do samostatných oddělených místností.

Obwohl insbesondere im Hinblick auf die Kommunikationsgeschwindigkeit eine Zusammenlegung aller drei Blaulichtorganisationen in einem Raum wünschenswert wäre, spricht die deutsche Erfahrung eher für die zweite Lösung. Die Unterbringung von Disponent/innen einzelner Blaulichtorganisationen in separaten Einsatzräumen kann dazu beitragen, eine Reihe von rechtlichen Problemen zu vermeiden. In gemeinsamen Einsatzräumen ist der **Schutz personenbezogener Daten** möglicherweise nicht ausreichend sichergestellt. Außerdem kann eine Trennung der Einsatzräume zur Einhaltung der **Schweigepflicht** beitragen. So erhält beispielsweise ein/e Polizei-Disponent/in nicht per Zufall Informationen, die für den/die Disponenten/in des Rettungsdienstes vorbehalten sind.

3. Das Zentrum soll sich in der Nähe der gemeinsamen Grenze befinden, um die Unannehmlichkeiten für die Mitarbeitenden, die in ihr Heimatland pendeln, zu minimieren.
4. Die **Spezialisierung** der einzelnen Blaulichtorganisationen muss erhalten werden. In der Gemeinsamen Grenzüberschreitenden Leitstelle ist ein ständiger Dienst von Mitarbeitenden aus beiden Ländern gewährleistet. Diese Disponent/innen müssen in der Lage sein, auf alle Notrufe aus den Zuständigkeitsbereichen der Polizei, der Feuerwehr und des Rettungsdienstes adäquat zu reagieren. Ideal ist es, wenn in der Leitstelle mindestens je ein/e Mitarbeiter/in jeder Blaulichtorganisation aus Deutschland und Tschechien anwesend ist.
5. Alle Blaulichtorganisationen verwenden **dasselbe Einsatzleitsystem**, weil dadurch Kosteneinsparungen bezüglich der Wartung et cetera möglich sind und auch die Einsätze schneller koordiniert werden können. Hierbei muss jedoch auf die Einhaltung des Datenschutzes geachtet werden. Sensible Daten dürfen also nicht an alle Blaulichtorganisationen weitergegeben werden.

In den norddeutschen Bundesländern wurde das Problem durch die Einführung eines abgestuften Berechtigungssystems gelöst. Es gibt also eine Grunddatenbank, auf die Polizei, Feuerwehr und Rettungsdienst Zugriff haben. Des Weiteren gibt es für jede Blaulichtorganisation spezifische Daten.

6. Die Gemeinsame Grenzüberschreitende Leitstelle soll von je einem/einer Mitarbeiter/in von deutscher und von tschechischer Seite **gemeinsam verwaltet** werden.

Jakkoliv se zejména s ohledem na rychlost komunikace může zdát lepší sjednocení všech tří složek v jedné místnosti, nasvědčuje německá zkušenost spíše druhému řešení. Umístění dispečerů jednotlivých záchranných složek do samostatných operačních místností totiž může pomoci předejít řadě právních problémů. Příkladem může být **ochrana osobních údajů**. Každá ze složek k ní přistupuje jinak. Oddělení může přispět také k **zajištění povinné mlčenlivosti**. Policejní dispečer tedy například náhodně neobdrží informace, které jsou vyhrazeny pro dispečera zdravotnické záchranné služby (nedozví se tedy například nic o tom, co je kryto lékařským tajemstvím).

3. Centrum by také mělo být umístěno v blízkosti společné hranice tak, aby byl minimalizován diskomfort pracovníků spojený s dojížděním do svého domovského státu.
4. **Udržení specializace** – ve společném centru by měla být zajištěna stálá služba pracovníků z obou států, která dokáže na odpovídající profesionální úrovni reagovat na podněty ze všech tří oblastí záchranných složek. Ideálním stavem by bylo vždy zastoupení alespoň jednoho pracovníka za každou složku z každé země.
5. **Zavedení společného operačního systému koordinace** – takové řešení by vedlo jak ke zrychlení kooperace, tak i k úsporám. Zavedení společného systému by mělo zohledňovat vnitrostátní požadavky na dodržování ochrany osobních údajů a utajovaných informací. Tento problém může vzniknout zejména v případě policejních systémů a databází. Mělo by tedy být zajištěno, aby k takovým údajům neměli bez dalšího přístup všichni pracovníci všech záchranných složek.

V severoněmeckých spolkových státech byl tento problém vyřešen zavedením odstupňovaného autorizačního systému. Existuje tedy základní databáze, ke které mají přístup policie, hasiči a pohotovostní služby, a vedle ní oddělené databáze se specifickými údaji pro každou organizaci modrého světla.

6. **Společné velení** – centrum by mělo být řízeno vždy společně, tj. jedním pracovníkem z německé strany a jedním ze strany české.

Als **Fazit** lässt sich sagen, dass es schwierig sein wird, alle Hindernisse für die Errichtung einer Gemeinsamen Grenzüberschreitenden Leitstelle zu überwinden. Der Prozess darf nicht überstürzt in Gang gesetzt werden.

Es wäre sicherlich wünschenswert, zunächst eine noch stärkere Vernetzung der einzelnen Blaulichtorganisationen im Inland und anschließend grenzüberschreitend zu erreichen.

Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit der Blaulichtorganisationen könnte als Pilotprojekt getestet werden, indem Verbindungsbeamte/innen der bayerischen und der tschechischen Feuerwehr sowie des Rettungsdienstes der Gemeinsamen Leitstelle der deutsch-tschechischen Polizei und Zollzusammenarbeit Petrovice-Schwandorf zugewiesen würden.

Je zřejmé, že překonání všech překážek při zřízení společného přeshraničního koordinačního centra bude, dojde-li k němu, velmi náročné. Proces jeho zřízení však nemusí být skokový.

Žádoucí by jistě bylo zavést již dopředu větší propojení jednotlivých záchranných složek a rozšíření rozsahu jejich přípustného působení na druhé straně hranice (tento problém je limitující například v oblasti zdravotnické záchranné služby).

Základy spolupráce budoucího společného centra by mohly být také dopředu vyzkoušeny přiřazením styčných pracovníků hasičů a zdravotnické záchranné služby na Společné centrum česko-německé policejní a celní spolupráce Petrovice-Schwandorf.

Für die Beantwortung weiterer Fragen wurde eine Arbeitsgruppe eingerichtet. Mehr dazu auf:

Byla zřízena pracovní skupina, která zodpovídá další otázky. Více na:

<https://region-bez-hranic.eu/>

**Europäische Union
Evropská unie**
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)